

Case til kapitel 12

Udviklings-, lærings- og trivselsfællesskaber

Af Jørgen Lyhne

Victor

Victor er 1½ år gammel. Hans far er ingeniør, moren er socialrådgiver. Victor er deres første barn. Graviditet og fødsel forløb normalt og uden komplikationer. Han startede i vuggestue, da han var 11 måneder. I vuggestuen er pædagogerne på Victors stue bekymrede for hans udvikling. De fortæller, at han har svært ved at være sammen med andre børn i hverdagens leg og aktiviteter. Der opstår ofte små konflikter, hvor det tit ender med, at Victor trækker sig ud af fællesskabet. Ofte har han brug for en voksen for at finde ud af at komme ud af konfliktsituationerne. Desuden er pædagogerne bekymrede for hans sproglige udvikling. Som udgangspunkt for en samtale med den specialpædagogiske konsulent har pædagogerne udarbejdet en systematisk observation ud fra materialet Dansk Pædagogisk Udviklingsbeskrivelse. Victors forældre er meget motiverede for at indgå i et tæt samarbejde om indsatserne. De oplever ikke de sociale vanskeligheder derhjemme, men har selv en bekymring for Victors sprog og tale.

Anja

Anja er 34 år gammel. Hun er født med betydelig og varigt nedsat fysisk og psykisk funktionsevne. Anja har, siden hun flyttede hjemmefra som 21-årig, boet i et socialpædagogisk botilbud. I den første periode var det i et botilbud efter § 107 i Serviceloven, men efter en grundig udredning af hendes ressourcer, udviklingsmuligheder og funktionsnedsættelse, blev det vurderet, at hendes behov for støtte i det daglige varigt var meget omfattende. Hun blev derfor visiteret til et varigt botilbud efter § 108. Anja har et omfattende behov for hjælp til de fleste ting i hverdagen, herunder hjælp til personlig hygiejne. Her samarbejder Anja godt og er aktiv fx i påklædningssituationerne. Pædagogerne fortæller, at Anja i hverdagen som oftest er glad og aktiv og gerne bidrager i de fælles aktiviteter, spisesituationer og hyggestunder. Hun har gode venner (blandt de øvrige beboere) og har en god kontakt med forældrene og en storebror. I situationer, hvor der sker noget uventet, fx hvis der sker brud på dagens faste rutiner, eller hvis en af de andre beboere kommer i affekt, påvirker det Anja. Hun bliver nemt meget utryk og stresset, og hun reagerer ofte voldsomt på uforudsigelighed og stemningskift. Anja behersker kun få ord og klarer sig i hverdagen med kropssprog. Der er ind imellem forsøgt systematisk at anvende tegn-til-tale, men det er aldrig rigtig lykkedes.

Karl

Karl er 5 år og 10 måneder. Da han var 4 år indstillede børnehaven ham til udredning hos PPR. Forud for dette havde der været et langt forløb, hvor såvel forældre som pædagoger var stærkt bekymrede for hans udvikling. Karl har diagnosen Autismespektrumforstyrrelse (ASF). Karl har nedsat evne til selvregulering, overblik og mentalisering. I hverdagen har Karl vanskeligt ved at indgå i leg med de andre børn, og der opstår ofte situationer, hvor de andre børn på stuen undgår at være sammen med Karl. Det er som om, Karl ikke forstår de andres regler i en leg, hvilket ofte fører til konflikter. Karl trives tilsyneladende bedst med at sidde for sig selv fx med puslespil, som han er rigtig god til. Der er situationer, hvor Karl og en anden dreng

på stuen kan få en leg til at fungere godt, men det er kun, når Karl får lov til at være den, der bestemmer reglerne. I børnehaven følger pædagogerne nøje Karls udvikling med systematisk observation og brug af logbog. Hvert halve år gennemføres en systematisk udviklingsbeskrivelse (Dansk Pædagogisk Udviklingsbeskrivelse). Der er endvidere i samarbejde med ergoterapeuten udarbejdet en Sensorisk Profil. Der arbejdes systematisk (ud fra SMTTE-modellen) med at understøtte de målrettede indsatser i relation til Karls udvikling og trivsel. Elementer fra KAT-kassen indgår regelmæssigt i hverdagens aktiviteter. I dagligdagen på stuen anvender pædagogerne i øvrigt mange visuelle metoder til at understøtte de daglige aktiviteter og til at understøtte kommunikationen med Karl. Endvidere fungerer det godt at arbejde med ”Social Stories” og ”Tegneseriesamtaler”. Forældrene samarbejder godt med dagtilbuddet og lykkes rigtig godt med at anvende de pædagogiske strategier i hjemmet.

Arbejdsspørgsmål til casene

De tre cases repræsenterer tre forskellige arbejdsområder i social- og specialpædagogikken.

Casen om Victor er et eksempel på, hvordan de første bekymringer angående et barns udvikling kan vise sig. Der er endnu ikke sikker viden om hans udvikling, og vi ved endnu ikke, om der er grundlag for bekymringen.

1. Den videre indsats for Victor – ja, hvad tænker du? Hvilke forslag har du til pædagogerne?
2. Hvordan vil du gribe det an i etablering af et tværprofessionelt samarbejde? Hvem skal inviteres? Hvem er ”tovholder” og ordstyrer ved mødet?

Casen om Anja er et eksempel på en socialpædagogisk indsats, som omfatter et livslangt perspektiv.

1. På hvilken måde forstår du arbejdet med at skabe livsduelighed? Hvilke konkrete indsatser kan fremme livsdueligheden?
2. Hvordan vil du sikre Anjas deltagelse i fællesskaberne?

Casen om Karl er et eksempel på en specialpædagogisk indsats, hvor et samarbejde mellem dagtilbud og skoletilbud bliver aktuelt.

1. Hvilken viden har du om at arbejde med børn med autismspektrumforstyrrelse?
2. På hvilken måde kan du medvirke til at styrke Karls evne til mentalisering og selvregulering?
3. Hvorfor er det en vigtig indsats?